

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3418/19.03.2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ MAGHIARĂ

Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Tanterv

az anyanyelv kompetenciaalapú oktatásához

MAGYAR ANYANYELVI KOMMUNIKÁCIÓ

az előkészítő osztálytól a II.osztályig

Aprobată prin ordin al ministrului
Nr. 3418/ 19.03.2013

București, 2013

Notă de prezentare

Programa disciplinei *Comunicare în limba maghiară maternă* este elaborată potrivit unui nou **model de proiectare curriculară, centrat pe competențe**. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea *profilului de formare* al elevului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în diverse contexte particulare.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Comunicare în limba maternă ucraineană* jalonează achizițiile de cunoaștere și de comportament ale elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru alfabetizarea în cele două domenii integrate. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)
- Citire/lectură
- Scriere/redactare
- Elemente de construcție a comunicării

Sugestiile metodologice includ strategii didactice, proiectarea activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă.

Prezenta programă școlară propune o *ofertă flexibilă*, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui *demers didactic personalizat*, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev. Includerea clasei pregătitoare în învățământul general și obligatoriu implică o perspectivă nuanțată a curriculumului la acest nivel de vârstă. Este necesară o abordare specifică educației școlarelor mic, bazată în esență pe *stimularea învățării prin joc*, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului didactic, în funcție de nivelul de achiziții variate ale elevilor.

Curriculumul disciplinei are în vedere modelul comunicativ-funcțional, axându-se pe comunicare ca domeniu complex ce înglobează procesele de receptare a mesajului oral și scris, precum și cele de exprimare orală și scrisă. Actuala programă școlară situează în centrul preocupării sale învățarea activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe.

Caracteristicile inovatoare ale programei asigură:

- ▲ tratarea diferențiată a elevilor în vederea dezvoltării lor optime,
- ▲ eficiența crescută a muncii cadrelor didactice,
- ▲ prevenirea apariției dificultăților timpurii de învățare.

În clasa pregătitoare, scopul predării limbii materne este acela de a iniția procesul de conștientizare a experiențelor lingvistice dobândite anterior de către copii, în așa fel, încât acestea să devină manifestări intenționate, conștiente, și să se transforme în competențe. Pregătirea pentru deprinderea cititului urmărește cunoașterea de către copii a componentelor textului scris și dezvoltarea conștientizării fonologice. Cu aceasta se relaționează pregătirea pentru învățarea scrisului, care se axează pe percepția formei, dezvoltarea memoriei vizuale, a coordonării oculomotorii și perfecționarea activităților grafomotrice.

În clasa I, accentul cade pe formarea deprinderilor de citit-scris, pe dezvoltarea comunicării orale, precum și pe construirea bazei necesare citirii conștiente, prin exprimarea orală și scrisă a conținuturilor, prin expresivitatea comunicării și conștientizarea funcțiilor de comunicare.

Studiul disciplinei *Comunicare în limba maghiară maternă*, început în clasa pregătitoare, se continuă până în clasa a II-a și asigură o dezvoltare progresivă a competențelor, prin experiența specifică vârstei elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitude și acționale ale formării personalității elevilor. Construcția concentrică a prezentei programe, care se evidențiază prin lărgirea

și extinderea competențelor de clasa I la un nivel conceptual mai înalt în clasa a II-a, face posibilă cunoașterea, testarea și exersarea tehnicilor de citire, de citire conștientă și expresivă, al căror protagonist (copilul) este parte activă în procesele de comunicare. Totodată, acesta presupune activități de exersare și de creare a unor texte, care dezvoltă permanent vocabularul, rutina de citire și scriere, capacitățile de înțelegere și interpretare a mesajului scris și oral, permițând exprimarea propriilor păreri, și formează deprinderi de filtrare, alegere și grupare a informațiilor.

Prezenta programă propune realizarea predării/învățării limbii maghiare dintr-o nouă perspectivă, în etapa de bază a ciclului primar (clasa pregătitoare, clasa I, clasa a II-a), poziționând învățarea limbii materne în cadrul dezvoltării unitare a domeniului competențelor de comunicare.

Reprezintă o viziune pedagogică modernă și o strategie de predare bazată pe competențe, prin faptul că se axează pe rezultatele cercetărilor lingvistice, psihologiei dezvoltării, logopedice. Dezvoltarea competențelor se aliază la particularitățile vârstei copiilor, se realizează prin intermediul activităților de joc și prin exerciții.

Tinde spre centricitate. Repetă mai amplu cerințele programei clasei pregătitoare, la un nivel mai înalt de concepție. Înșiră – afectează într-un cerc cu raza mai mare – competențele specifice care trebuie dezvoltate, și au fost deja formate anterior la un nivel de bază, asigurându-se ca în centrul realizării să stea exercițiul. Dă posibilitatea modificării rolului pedagog-școlar: așează școlarul în punctul central al învățării-educației, iar pedagogul trece de la rolul de transmițător al cunoștințelor, la cel de moderator, organizator.

Începând cu clasa pregătitoare, predarea limbii maghiare pune accentul pe dezvoltarea vorbirii, și are în vedere până la final desfășurarea aptitudinilor de comunicare, pe de altă parte, se îngrijește și de materia de învățământ de înșușit, de acea moștenire culturală, a cărei cunoaștere participă la integrarea în societate. De aceea spunem că prezenta programă este centrată pe copil și pe dezvoltarea personalității, urmărind dezvoltarea tuturor acelor competențe de bază, pe care UE le-a stabilit (Lisabona, 2000).

În clasa pregătitoare, punctul central al dezvoltării constă în punerea bazelor și dezvoltarea comunicării verbale, respectiv fundamentarea abilității de înțelegere a textului, prin conștientizarea conținutului, a modelării lingvistice, a caracteristicilor fonetice ale comunicării verbale.

În clasa I, punctul central al dezvoltării constă în însușirea sistemului simbolurilor de citire și scriere, dezvoltarea comunicării verbale, respectiv dezvoltarea capacității de înțelegere a textului, prin conștientizarea conținutului, a modelării lingvistice, a funcțiilor de exprimare, comunicare, marcare și caracteristicilor fonetice ale comunicării verbale și în scris.

Programa clasei a II-a repetă mai amplu și la un nivel mai înalt cerințele programei clasei I. Pe lângă dezvoltarea operațiilor de gândire și a aptitudinilor mintale ce influențează eficiența învățării, în funcție de dezvoltarea citirii și înțelegerii textului, creează posibilitatea cunoașterii, încercării și activării prin experiență a tehnicilor fundamentale de învățare. Copilul este participant activ la procesele de comunicare. Exersează interpretarea, formarea textelor și comunicarea colectivă. I se dezvoltă continuu vocabularul, rutina în citire și deprinderea de scriere, capacitatea de analiză și înțelegere a textului, își dezvoltă capacitatea de interpretare a conținutului textului. Experimentează nevoia filtrării, alegerii, grupării informațiilor.

Structura programei:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Caracterul de noutate al programei:

- asigură posibilitatea gestionării diferențelor aptitudinale ale elevilor,
- face mai eficientă activitatea cadrului didactic,
- previne apariția eșecurilor timpurii în învățare.

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute**
- 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare**
- 3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute**
- 4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare**

Competențe specifice și activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>1.1. Recunoașterea fenomenelor fonologice (auzirea, recunoașterea, diferențierea sunetelor de vorbire)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>activități de joacă ce dezvoltă auzul și auzirea sunetelor de vorbire:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>exerciții ajutătoare pentru recunoașterea sunetelor mediului înconjurător</i> • <i>exerciții țintă pentru recunoașterea și diferențierea sunetelor</i> • <i>exerciții ajutătoare pentru diferențierea a două sunete</i> • <i>exerciții de dezvoltare a analizei sunetelor (localizarea sunetelor în cadrul cuvintelor, silabelor; descompunerea în silabe și sunete; recunoașterea cuvintelor pe baza vocalelor)</i> - <i>activități ce servesc recunoașterii normelor rostirii limbii vorbite</i> - <i>exerciții de joc axate pe dezvoltarea ritmului auditiv</i> - <i>exerciții axate pe dezvoltarea memoriei auditive</i> 	<p>1.1. Recunoașterea fenomenelor fonologice (auzirea, recunoașterea, diferențierea sunetelor de vorbire) deosebirea conștientă a sunetelor de vorbire scurte și lungi</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>activități de joacă ce dezvoltă auzul și auzirea sunetelor de vorbire:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>exerciții țintă pentru recunoașterea și diferențierea sunetelor</i> • <i>exerciții ajutătoare pentru diferențierea sunetelor acustice</i> • <i>exerciții de dezvoltare a analizei sunetelor (localizarea sunetelor în cadrul cuvintelor, silabelor; descompunerea în silabe și sunete; recunoașterea cuvintelor pe baza vocalelor)</i> • <i>exerciții țintă pentru deosebirea vocalelor scurte și lungi, precum și a consoanelor</i> - <i>activități ce servesc recunoașterii normelor rostirii limbii vorbite</i> - <i>exerciții de joc axate pe dezvoltarea ritmului auditiv</i> - <i>exerciții axate pe dezvoltarea memoriei auditive</i> 	<p>1.1. Recunoașterea fenomenelor fonologice, deosebirea conștientă a sunetelor de vorbire scurte și lungi, stabilirea relației dintre forma și semnificația sunetului</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de articulație cu observarea poziției gurii</i> - <i>activități de joacă ce dezvoltă auzul și auzirea sunetelor de vorbire:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>exerciții țintă pentru recunoașterea și diferențierea sunetelor</i> • <i>exerciții ajutătoare pentru diferențierea sunetelor acustice</i> • <i>exerciții țintă pentru deosebirea vocalelor scurte și lungi, precum și a consoanelor</i> • <i>exerciții ce servesc diferențierii sunetelor (după vibrație)</i> - <i>culegerea cuvintelor cu un anume sunet</i> - <i>exerciții de joc de formare a cuvintelor cu silabe date</i> - <i>exerciții de oglindire a modificării conținutului de semnificație a cuvintelor, prin schimbarea sunetelor respectiv silabelor</i> - <i>exerciții țintă pentru observarea relației dintre forma și semnificația sunetelor în cadrul cuvintelor</i> - <i>exerciții de joc axate pe dezvoltarea ritmului auditiv</i> - <i>exerciții axate pe dezvoltarea memoriei auditive</i> - <i>exerciții ajutătoare pentru recunoașterea fenomenelor lingvistice</i>
<p>1.2. Recunoașterea aspectelor sintactice și semantice în texte verbale scurte</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții ajutătoare pentru recunoașterea ordinii cuvintelor într-o frază</i> - <i>exerciții ajutătoare pentru deosebirea cuvintelor de</i> 	<p>1.2. Recunoașterea aspectelor sintactice și semantice în texte verbale cu temă variabilă</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții ajutătoare pentru recunoașterea ordinii cuvintelor într-o frază</i> - <i>exerciții ajutătoare pentru separarea cuvintelor care</i> 	<p>1.2. Recunoașterea aspectelor sintactice și semantice în comunicare</p> <p><i>exerciții pentru înțelegerea textului verbal:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>exerciții ajutătoare pentru perceperea, diferențierea auditivă, pentru dezvoltarea</i>

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>bază și a cuvintelor derivate</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții țintă pentru perceperea greșelilor lingvistice care apar în vorbire - exerciții de joc pentru înțelegerea textului verbal: <ul style="list-style-type: none"> • exerciții ajutătoare pentru recunoașterea cuvintelor care exprimă relații spațiale, temporale și proporționale • exerciții țintă pentru observarea cuvintelor interogative • activități ce servesc asocierii imaginii cu conținutul textului - exerciții țintă pentru observarea continuității, ordinii 	<p>apar în frază și pentru stabilirea cantității de cuvinte</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ajutătoare pentru deosebirea cuvintelor de bază și a cuvintelor derivate - exerciții țintă pentru corectarea greșelilor necorespunzătoare standardului, care apar în vorbire - exerciții de joc pentru înțelegerea textului verbal: <ul style="list-style-type: none"> • exerciții ajutătoare pentru recunoașterea cuvintelor care exprimă relații spațiale, temporale, proporționale și cantitative • exerciții țintă pentru observarea cuvintelor interogative • activități ce servesc asocierii imaginii cu conținutul textului • exerciții țintă pentru observarea continuității, ordinii • exerciții de îmbogățire a vocabularului - exerciții ce servesc dezvoltării memoriei textuale 	<p>memoriei</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții ce servesc dezvoltării memoriei textuale • exerciții țintă pentru observarea continuității, ordinii • exerciții de îmbogățire a vocabularului <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ajutătoare pentru deosebirea cuvintelor de bază și a cuvintelor derivate - observarea utilizării derivării corecte a cuvintelor - observarea propozițiilor interogative în multiple situații de vorbire (de ex. De la cine ar fi întrebat? Cine ar fi întrebat?) - observarea propozițiilor exclamative, imperative în multiple situații de vorbire (de ex. Când ar fi spus? De ce ar fi spus?) - exerciții de inițiere a recunoașterii în propoziții, texte scurte a cuvintelor ce răspund la întrebările ce face? ce se întâmplă? cine? ce? de care? - exerciții de inițiere a utilizării corecte a singularului și pluralului
<p>1.3. Rolul de receptor activ în situații de comunicare simplă</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ajutătoare de manifestare a comportamentului de receptor - activități de joacă ce servesc dezvoltării abilităților de creare a imaginii interne - situații, exerciții de dezvoltare a trăirii și a comportamentului empatic - crearea situațiilor de vorbire în care elevul poate urmări cu atenție vorbirea colegilor și a pedagogului - crearea situațiilor de vorbire pentru conștientizarea utilizării cuvintelor, a accentului și a metacomunicării - exerciții ce servesc înțelegerii și trăirii deznodământului proverbelor, poeziilor pentru 	<p>1.3. Rolul de receptor activ în situații de comunicare de viață</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ajutătoare de manifestare a comportamentului de receptor - participarea activă la activități ce adevăresc înțelegerea celor auzite - activități de joacă ce servesc dezvoltării abilităților de creare a imaginii interne - situații, exerciții de dezvoltare a trăirii și a comportamentului empatic - crearea situațiilor de vorbire în care elevul poate urmări cu atenție vorbirea colegilor și a pedagogului - crearea situațiilor de vorbire pentru conștientizarea utilizării cuvintelor, a pronunției corecte - crearea unor situații de comunicare, ce reflectă relația dintre emitent și receptor 	<p>1.3. Rolul de receptor activ în situații de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea rolului de ascultător prin jocuri de rol, prin joc de păpuși - activități de joacă ce servesc dezvoltării abilităților de creare a imaginii interne - situații, exerciții de dezvoltare a trăirii și a comportamentului empatic - crearea situațiilor de vorbire în care elevul poate urmări cu atenție vorbirea colegilor și a pedagogului - crearea situațiilor de vorbire pentru conștientizarea utilizării cuvintelor, a pronunției corecte - jocuri comunicative non-verbale (înțelegerea și aplicarea semnificației gesturilor, mimicii feței, privirii și a mișcărilor corpului)

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p><i>copii, poveștilor</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții țintă pentru dezvoltarea predispozițiilor față de creațiile literare pentru copii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții ce servesc înțelegerii și trăirii deznodământului proverbelor, poeziilor pentru copii, poveștilor</i> - <i>exerciții țintă pentru dezvoltarea predispozițiilor față de creațiile literare pentru copii</i> - <i>exersarea menținerii privirii</i> <p><i>observarea gesturilor necesare și cu efect prin crearea unui joc de roluri, în care se poate exersa poziția stabilită a corpului</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>exersarea comunicației non-verbale prin crearea unor jocuri de rol, în care se poate observa și practica poziția stabilită a corpului</i>

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>2.1. Aplicarea fenomenelor fonologice (recunoașterea, pronunțarea, evidențierea, diferențierea anumitor sunete)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de joc ajutătoare pentru funcționarea corectă a organelor de vorbire, corespunzător particularităților sunetelor de vorbire ale limbii maghiare:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>exersarea vorbirii și respirației îmbinate cu imitarea sunetelor</i> • <i>exersarea poziției corespunzătoare a limbii și buzelor</i> - <i>exerciții de joc pentru dezvoltarea diferențierii acustice a vocalelor și consoanelor și articularea corectă a acestora</i> - <i>exerciții de separare a sunetelor</i> - <i>exerciții țintă de stabilire a locului sunetelor în cadrul cuvintelor, silabelor</i> - <i>exerciții de silabisire, pronunție</i> - <i>exerciții de diferențiere a sunetelor conform calității fonemelor</i> - <i>exerciții de recunoaștere a cuvintelor pe baza</i> 	<p>2.1. Aplicarea conștientă a fenomenelor fonologice (recunoașterea, pronunțarea, evidențierea, diferențierea sunetelor)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de dezvoltare a formării precise a sunetelor</i> - <i>exerciții de joc ajutătoare pentru funcționarea corectă a organelor de vorbire, corespunzător particularităților sunetelor de vorbire ale limbii maghiare:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>vorbire-respirație, articulare, ritmul vorbirii, sonoritate, tonalitate</i> - <i>exerciții de joc pentru dezvoltarea diferențierii acustice a vocalelor și consoanelor și articularea corectă a acestora</i> - <i>exerciții de separare a sunetelor</i> - <i>exerciții țintă de stabilire a locului sunetelor în cadrul cuvintelor, silabelor:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>formarea cuvintelor din sunete date</i> • <i>formarea de cuvinte noi prin inversarea literelor unui cuvânt</i> - <i>culegerea de cuvinte pentru un anumit sunet de început, pentru o anumită silabă</i> 	<p>2.1. Aplicarea fenomenelor fonologice la nivel de abilitate</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de joc ajutătoare pentru funcționarea corectă a organelor de vorbire, corespunzător particularităților sunetelor de vorbire ale limbii maghiare:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>vorbire-respirație, articulare, ritmul vorbirii, sonoritate, tonalitate</i> - <i>exerciții țintă de stabilire a locului sunetelor în cadrul cuvintelor, silabelor:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>formarea cuvintelor din sunete date</i> • <i>formarea de cuvinte noi prin inversarea literelor unui cuvânt (anagramare)</i> • <i>culegerea de cuvinte pentru un anumit sunet de început, pentru o anumită silabă</i> - <i>exerciții de silabisire, pronunție</i> - <i>formarea de cuvinte din silabe date sau prin înlocuirea silabelor</i> - <i>exerciții de diferențiere a sunetelor conform calității fonemelor</i> - <i>exerciții de recunoaștere a cuvintelor pe baza</i>

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>vocalelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de joc pentru dezvoltarea percepției ritmului frazei, cuvântului, accentuării cuvântului - exerciții de joc pentru perceperea intonației propozițiilor enunțiative, interogative și exclamative - exerciții țintă de aliniere la normele de pronunțare a limbii vorbite 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de silabisire, pronunție - exerciții de diferențiere a sunetelor conform calității fonemelor - exerciții de recunoaștere a cuvintelor pe baza vocalelor - gruparea cuvintelor după durata de timp a vocalelor și consoanelor - exerciții țintă de aliniere la normele de pronunțare a limbii vorbite 	<p>vocalelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - gruparea cuvintelor după durata de timp a vocalelor și consoanelor - exerciții țintă pentru observarea modificării înțelesului (rolul sunetelor scurte și lungi)
<p>2.2. Aplicarea intuitivă a aspectelor sintactice și semantice în comunicarea simplă</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea de cuvinte noi în contextul corespunzător - exersarea formării propozițiilor din cuvinte - exerciții pentru utilizarea corectă a sinonimelor și antonimelor - exerciții pentru utilizarea corectă a cuvintelor ce exprimă relațiile spațiale, temporale și proporționale - exerciții pentru utilizarea corectă a cuvintelor interogative - legarea frazei (după ordinea temporală, corelația cauză-efect sau cu ajutorul cuvintelor de legătură) - exersarea prin joacă a derivării corecte - exerciții ajutătoare pentru observarea modificării cuvintelor de bază 	<p>2.2. Aplicarea aspectelor sintactice și semantice în texte verbale simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ce servesc activării, formării, îmbogățirii vocabularului existent - utilizarea de cuvinte noi în contextul corespunzător - exerciții de formare a cuvintelor - formarea lanțurilor de silabe, lanțurilor de cuvinte - exersarea prin joacă a derivării corecte în contextul unei fraze - exerciții ajutătoare pentru observarea modificării cuvintelor de bază - exerciții de joc pentru utilizarea corectă a sinonimelor și antonimelor - exerciții de selecție și completare (de ex. asocierea cu o imagine a unei mulțimi de sinonime) - formarea de texte în diferite situații de comunicare - exerciții de dezvoltare a descompunerii propozițiilor în cuvinte - formarea de texte prin acumularea de structuri de cuvinte - formarea familiei de cuvinte - lărgirea frazelor cu ajutorul întrebărilor - completarea frazelor incomplete cu cuvintele corespunzătoare - exerciții pentru utilizarea corectă a cuvintelor ce exprimă relațiile spațiale, temporale și proporționale - exerciții pentru utilizarea corectă a cuvintelor interogative 	<p>2.2. Aplicarea aspectelor sintactice și semantice în texte verbale pe teme date</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru înlocuirea cuvintelor cu sinonime, în propoziții, texte - exerciții de percepere a opunerii conținutului cuvintelor (de ex. utilizarea corectă a antonimelor în diferite situații) - exerciții țintă de dezvoltare a vocabularului (formarea de cuvinte legate de un obiect, șarade) - exerciții ajutătoare pentru recunoașterea cuvintelor nepotrivite sau care se repetă inutil într-o propoziție - exerciții țintă pentru recunoașterea fenomenelor lingvistice și gramaticale: <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de joc cu cuvinte compuse • exerciții țintă de prezentare a obiectelor, animalelor (pe baza unor aspecte date) • recunoașterea și aplicarea în fraze și texte scurte a cuvintelor care exprimă acțiunea • exerciții ajutătoare pentru formarea structurilor de cuvinte (înglobate în context comunicațional) • formarea elementelor unei familii de cuvinte și utilizarea corectă în propoziții, în context corespunzător • formarea lanțurilor de silabe, lanțurilor de cuvinte • recunoașterea și utilizarea corectă a

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de joc pentru perceperea intonației propozițiilor enunțiative, interogative, exclamative - legarea frazei (după ordinea temporală, corelația cauză-efect sau cu ajutorul cuvintelor de legătură) - descompunerea în propoziții a unui text scurt nedescompus - exerciții țintă de depistare a greșelilor de asociere în cadrul propozițiilor: (de ex. Pocnește, dacă spun greșit!) - completarea cu cuvinte a unui text incomplet (de ex. Cine cu cine a vorbit?) 	<p>singularului și pluralului (fără conștientizarea conceptului)</p> <ul style="list-style-type: none"> • completarea frazelor incomplete cu cuvintele corespunzătoare • transformarea propozițiilor luând în considerare punctual de vedere al ascultătorului (de ex. Ce ai fi spus, dacă ai fi fost ....? Cum ai fi procedat, dacă ai fi fost ...?) • completarea cu cuvinte a unui text incomplet (de ex. Cine cu cine a vorbit?) • exerciții de formare verbală a unui text (formularea afirmațiilor) • formarea de propoziții complexe pe baza unei imagini date, apoi detalierea deznodământului (propoziție dezvoltată) • formularea detaliată a celor observate pe baza unei imagini date, apoi dezvoltarea sa (apoi discutare: ce se poate elimina, ce nu, de ce se poate elimina ceva, de ce nu) • exerciții de formare a frazelor în baza unor imagini cu întâmplări • * exprimarea într-un cuvânt a zicalelor, locuțiunilor
<p>2.3. Rolul de emițător și receptor activ în situații de comunicare simplă</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea de situații comunicaționale pentru manifestarea comportamentului de vorbitor - exerciții de dezvoltare a recunoașterii situației, a adaptării la situația comunicațională - exersarea formării de întrebări și răspunsuri, respectând regulile dialogului - exersarea salutului, prezentării - exersarea formulării comunicatelor: reproducerea și producerea de texte independente - îmboldirea către inițierea convorbirii - îndemnarea către angrenarea într-o convorbire - exersarea atenției la colegi, în vederea menținerii 	<p>2.3. Rolul de emițător și receptor activ în situații de comunicare de viață</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea de situații comunicaționale pentru manifestarea comportamentului de vorbitor (de ex. reproducerea cu păpuși a unei povești sau a unei părți dintr-o poveste) - exerciții de dezvoltare a recunoașterii situației, a adaptării la situația comunicațională - exersarea formării de întrebări și răspunsuri, respectând regulile dialogului - exersarea formulării salutului, interpelării, cererii - îmboldirea către inițierea convorbirii - îndemnarea către angrenarea într-o convorbire - exersarea atenției la colegi, în vederea menținerii 	<p>2.3. Rolul de emițător și receptor activ în situații de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ce servesc practicării diferitelor forme de comunicare - exerciții țintă de aplicare a formulărilor lingvistice - exerciții situaționale de aplicare a comportamentului lingvistic cult (telefonare, transmiterea unui mesaj) - reproducerea unui text sau a unei părți de text anterior prezentate conform unui punct de vedere determinat (de ex. Enumeră acele evenimente din care ai luat cunoștință de caracteristicile personajului ...!) - alcătuirea șirului de evenimente cu ajutorul unui șir de imagini, în baza celor citite

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p><i>active a tematicii</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aplicarea dialogului în situații comunicaționale date - adaptarea ritmului vorbirii, intonației, sonorității, înălțimii sunetului la situația comunicatională - exerciții de joc ce servesc percepției simțurilor, intenției de vorbire 	<p><i>active a tematicii</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aplicarea dialogului în situații comunicaționale date - exerciții de formare a textelor în situații concrete: imagini, imagini cu întâmplări, în baza unor cuvinte date - exersarea formulării comunicatelor: reproducerea și producerea de texte independente - adaptarea ritmului vorbirii, intonației, sonorității, înălțimii sunetului la situația comunicatională - exerciții de joc ce servesc percepției simțurilor, intenției de vorbire - exersarea formării opiniei legat de cele auzite, citite - exersarea unor genuri de vorbire diferite aferente comunicării scurte: explicație, motivare, prezentare (în 3-4 propoziții) 	<ul style="list-style-type: none"> - exersarea unor genuri de vorbire diferite aferente comunicării: explicație, motivare, prezentare, informare, referat, *înștiințare (în 5-8 propoziții) - exersarea rolului de prezentator radio sau TV și de ascultător, în baza unor teme date (de ex. Cum ai prezenta? Ce a prezentat ...?)

3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>3.1. Recunoașterea și denumirea intuitivă a componentelor de bază ale textului scris, cu ajutorul simbolurilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții țintă, de joc pentru recunoașterea și deosebirea simbolurilor propoziției, cuvântului, silabei, literei - exerciții de joc ajutatoare pentru recunoașterea, asocierea imaginilor onomatopice și a simbolurilor imaginilor onomatopice - exersarea analizării imaginilor onomatopice - exersarea evocării reprezentărilor vizuale - exerciții de dezvoltare a menținerii amplitudinii atenției vizuale - jocuri țintă pentru dezvoltarea funcțiilor de atenție voită și selectivă - exerciții de joc pentru recunoașterea ordinii, pentru 	<p>3.1. Recunoașterea și denumirea conștientă a componentelor de bază ale textului scris</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții țintă, de joc pentru recunoașterea și deosebirea propoziției, cuvântului, silabei, grafemei - exerciții țintă pentru perceperea construcției conștiente a elementelor lingvistice: <ul style="list-style-type: none"> • descompunerea în propoziții a unui text scurt • descompunerea propoziției în cuvinte • descompunerea cuvântului în silabe, foneme/grafeme (segmentarea fonemei, numărarea fonemelor) - exerciții de dezvoltare a menținerii amplitudinii atenției vizuale - exerciții de joc pentru recunoașterea ordinii, pentru 	<p>3.1. Recunoașterea și denumirea la nivel de aptitudine a componentelor de bază ale textului scris</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dezvoltare a vederii periferice - exerciții de mărire a unghiului de vedere (piramide de cuvinte) - exerciții țintă, de joc pentru recunoașterea și deosebirea textului, propoziției, cuvântului, silabei, literei - exerciții de căutare a greșelilor - exerciții ce servesc citirii cuvintelor, textelor scrise cu diferite tipuri de litere - exerciții țintă pentru așezarea în ordine a propozițiilor unui dialog

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>evocarea și redarea exactă a seriilor</p>	<p>evocarea și redarea exactă a seriilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru conștientizarea faptului că: <ul style="list-style-type: none"> • textul imprimat este purtător de semnificații lingvistice • cuvintele imprimate și vorbite corespund unele altora - textul înaintază în pagină de la stânga la dreapta și de sus în jos 	
<p>3.2. Conștiența fonemelor: recunoașterea fonemelor marcate cu simboluri</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea prin joc a marcării fonemelor cu simboluri: <ul style="list-style-type: none"> • exersarea segmentării fonemelor (descompunerea cuvintelor în sunete) • exersarea numărării fonemelor (numărarea sunetelor) • exersarea asocierii unui sunet dat cu un cuvânt • exersarea asocierii unui cuvânt cu alt cuvânt • exerciții de diferențiere a sunetelor • exerciții de înlocuire a fonemelor (înlocuirea, schimbarea, eliminarea sunetelor, inversarea ordinii sunetelor) - exerciții pentru recunoașterea vocalelor și consoanelor în baza imaginilor de sunete - exerciții de batere a silabelor - exerciții de marcarea a silabelor cu simboluri: <ul style="list-style-type: none"> • numărarea silabelor • separarea silabelor • înlocuirea silabelor • asocierea silabelor - exerciții de joc pentru recunoașterea rimei - exerciții de comasare a sunetelor (cu ajutorul imaginilor de sunete) 	<p>3.2. Conștiența fonemelor: recunoașterea și colaționarea fonemelor marcate cu litere (învățarea sistemului de semne ale citirii)</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ajutătoare pentru despărțirea sunetelor - exerciții de dezvoltare a asocierii sunetului și literei - identificarea șirurilor de litere văzute cu șirurile de sunete auzite - exerciții ajutătoare pentru compararea literelor mici și mari - exerciții de recunoaștere a literelor - exersarea pronunțării șirurilor de litere - segmentarea fonemei – exerciții de descoperire a marcării locului literei noi - exersarea asocierii unui sunet/unei litere date cu un cuvânt (formarea de cuvinte) - exerciții de colaționare: litere mici, silabe - exerciții pentru recunoașterea și deosebirea vocalelor și consoanelor 	<p>3.2. Citirea cuvintelor și propozițiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de marcarea a silabelor: <ul style="list-style-type: none"> • despărțirea conștientă în silabe • înlocuirea silabelor • îmbinarea silabelor - exerciții de joc pentru recunoașterea rimei - exerciții de înlocuire a literelor în cadrul cuvintelor – înlocuirea, schimbarea, eliminarea literelor, inversarea ordinii literelor - exerciții de dezvoltare a citirii structurilor de cuvinte, propozițiilor - exerciții de joc ce dovedesc înțelegerea cuvintelor, structurilor de cuvinte, propozițiilor, textelor scurte citite - exerciții de citire și analizare a cuvintelor ce diferă cu o literă, cu scriere asemănătoare - citirea precisă și utilizarea în vorbire a cuvintelor lungi, derivate - exerciții pentru dezvoltarea preciziei, corectitudinii și tempoului citirii - strădania pentru aplicarea corectă a tehnicii de citire, a tehnicii de respirație, articulării, ritmului, duratei de timp, accentului și intonației, prin exerciții de citire <ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea memoriei cuvintelor prin citirea de coloane de cuvinte, prin evocarea de cuvinte citite • citirea pentru dezvoltarea propoziției, despre piramidele propoziției

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
		<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de joc pentru citirea și înțelegerea cuvintelor compuse - citirea, analizarea și înlocuirea cuvintelor cu perechea lor sinonimă și antonimă, în propoziții, texte scurte - recunoașterea după citirea individuală, a cuvintelor nepotrivite sau inutil repetate într-o propoziție dată, citirea, analizarea propozițiilor
<p>3.3. Cunoștințe aferente caracteristicilor de formă ale textului</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru conștientizarea faptului că: <ul style="list-style-type: none"> • textul imprimat este purtător de semnificații lingvistice • cuvintele imprimate și vorbite corespund unele altora - textul înaintează în pagină de la stânga la dreapta și de sus în jos 	<p>3.3. Citirea și înțelegerea cuvintelor, structurilor de cuvinte, propozițiilor, textelor scurte în formă scrisă</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea citirii cuvintelor prin silabisire și exersarea citirii cuvintelor fără silabisire - exersarea citirii numelor de persoane - exerciții de batere a silabelor - exerciții de marcare a silabelor: <ul style="list-style-type: none"> • numărarea silabelor • separarea silabelor • înlocuirea silabelor • asocierea silabelor - exerciții de joc pentru recunoașterea rimei - exerciții de înlocuire a literelor în cadrul cuvintelor (înlocuirea, schimbarea, eliminarea literelor, inversarea ordinii literelor) - exerciții de dezvoltare a citirii structurilor de cuvinte, propozițiilor, textelor scurte - exerciții de joc pentru citirea și înțelegerea cuvintelor compuse - înlocuirea cuvintelor cu perechea lor sinonimă și antonimă, în propoziții, texte scurte - recunoașterea cuvintelor nepotrivite sau inutil repetate în propoziții date - exerciții de joc ce dovedesc înțelegerea cuvintelor, structurilor de cuvinte, propozițiilor, textelor scurte citite - strădania pentru aplicarea corectă a tehnicii de respirație, articulării, ritmului, duratei de timp, 	<p>3.3. Citirea și înțelegerea textelor cu tematică diferită, corespunzătoare particularităților de vârstă și individuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - citirea propozițiilor dezvoltate, completate cu imagini sau cuvinte - citirea frânturilor de limbă exersarea articulării rapide și precise - citirea benzilor desenate - citirea accentuată a părților de text cu dialog - exerciții ce dovedesc relația titlu și conținut - exerciții ce servesc analizării cuvintelor necunoscute, expresiilor unui text - exerciții de dezvoltare a citirii cognitive <ul style="list-style-type: none"> • potrivirea în propoziție a cuvintelor lipsă • terminarea propozițiilor cu cuvinte date • analizarea, evaluarea faptelor, comportamentului personajelor • răspunderea la întrebări • căutarea de cuvinte pe alese • înțelegerea textului prin desene • asocierea, redarea șirului de evenimente prin șir de imagini • recunoașterea momentului, locului, personajelor acțiunii • așezarea în ordine cronologică a șirului de evenimente • *completarea unui text scurt cu propozițiile lipsă • stabilirea caracteristicilor personajelor

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
	<p><i>accentului și intonației, prin exerciții de citire</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de dezvoltare a citirii cu voce tare și a citirii în gând, prin texte scurte, anterior analizate</i> - <i>reproducerea acțiunii textului citit, cu ajutorul șirurilor de imagini, al cuvintelor ce semnifică o acțiune</i> - <i>înțelegerea și redarea informațiilor principale ale unui text scurt</i> - <i>exerciții ce servesc înțelegerii materialului de cuvinte al propozițiilor, textelor citite</i> - <i>gruparea personajelor unui text citit, în baza unor caracteristici date</i> - <i>realizarea șirului de evenimente cu ajutorul șirului de imagini, în baza celor citite</i> - <i>*analizarea personajelor textului în baza faptelor și comportamentului acestora, cu ajutorul dramatizării și jocului de roluri</i> - <i>*exerciții de joc ce au ca scop înțelegerea deznodământului, mesajului textului citit</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>gruparea personajelor în baza caracteristicilor lor</i> • <i>*stabilirea corelațiilor dintre informațiile aflate în text</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții ce servesc analizării ghicitorilor, cuvintelor, expresiilor</i> - <i>exerciții țintă pentru recunoașterea atmosferei, imaginilor poeziilor</i>
	<p>3.4. Interesul pentru textele citite</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>trezirea interesului prin asigurarea poveștilor, poeziilor, textelor informative și literare specifice clasei de vârstă</i> - <i>prezentarea unor cărți, a căror ilustrații și text scurt trezește interesul copiilor și le formează gusturile</i> - <i>vizite la biblioteci și prezentarea de biblioteci particulare</i> - <i>organizarea unor activități prin care elevii își pot împărtăși impresiile de lectură</i> 	<p>3.4. Atitudine pozitivă față de lectură</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>discutarea informațiilor noi</i> - <i>exerciții țintă pentru formularea opiniei legate de textul citit</i> - <i>exerciții de joc ce au ca scop înțelegerea deznodământului, mesajului textului citit</i> - <i>exersarea operațiilor ajutătoare pentru înțelegerea, analiza textului</i> - <i>referat privind impresiile de lectură</i> - <i>vizite la biblioteci și prezentarea de biblioteci particulare</i> - <i>organizarea unor activități prin care elevii își pot împărtăși impresiile de lectură</i> - <i>continuarea orală a istorioarelor</i> - <i>reproducerea prin dramatizare, cu păpuși a istorioarelor citite</i> - <i>*participarea la întâlniri scriitor-cititor, chiar și organizarea întâlnirilor scriitor-cititor</i>

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>4.1. Perceperea sistemului de semne ale scrierii</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de joc ajutătoare pentru analiza, sinteza vizuală - exerciții de evidențiere a formei-fondului - exerciții de dezvoltare a percepției permanenței formei - exerciții de joc pentru recunoașterea și potrivirea formei - jocuri pentru dezvoltarea percepției poziției spațiale - exerciții de joc pentru dezvoltarea percepției relațiilor spațiale - exerciții țintă pentru perceperea proporțiilor exersarea imagisticii prin perceperea proporțiilor și dimensiunilor 	<p>4.1. Aplicarea a sistemului de semne ale scrierii</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de evidențiere a formei-fondului - exerciții de dezvoltare a percepției permanenței formei - exerciții de joc pentru recunoașterea și potrivirea formei - copierea reprezentărilor liniare, elementelor de litere - exerciții ce servesc comparării formelor de litere de tipar și scrise de mână - exersarea scrierii elementelor de litere respectând proporțiile și dimensiunile - exersarea prin joc a suprascrierii, urmării liniei, imitării formei - exerciții de dezvoltare a schițării elementelor de litere, cu majuscule și minuscule - exerciții pentru numirea elementelor de litere recunoscute în literele scrise de mână - copierea literelor scrise de mână în litere scrise de mână, apoi a celor de tipar în scrise de mână - scrierea literelor după dictare vizual-auditivă, apoi după dictare - legarea literelor prin copiere 	<p>4.1. Aplicarea la nivel de aptitudine a sistemului de semne ale scrierii</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru dezvoltarea mișcărilor de scriere necesare fixării șirului de litere - despărțirea în silabe (silabisire) - observarea cuvintelor de bază și derivatelor din punct de vedere al scrierii corecte a cuvintelor - exersarea utilizării cuvintelor corespunzător situației comunicaționale, a formării corecte a propoziției și a înșiruirii propozițiilor (editării) - editarea propozițiilor coerente prin conținut - punerea în ordine a propozițiilor unui text - editarea individuală a titlurilor, a mesajelor funcționale scurte, simple, indicând corect interpelarea, formula de încheiere, locul și timpul - executarea de pancarte pe baza unei teme, imagini și text dat - scrierea unor propoziții, texte scurte despre obiecte, animale, persoane cunoscute prezentate, observate din poze, șiruri de imagini, diafilm, video, CD, DVD.
<p>4.2. Formarea mișcării scrisului</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ce servesc dezvoltării coordonării ochi-mână - executarea de mișcări ample în spațiu - executarea de mișcări reduse în plan - colorare, desenare - suprascriere, urmărirea liniei, imitarea formei - copierea reprezentărilor liniare, elementelor de litere - urmărirea șabloanelor 	<p>4.2. Coordonarea mișcării scrisului</p> <ul style="list-style-type: none"> - executarea de mișcări ample în spațiu și executarea de mișcări reduse în plan - efectuarea de exerciții pentru dezvoltarea recunoașterii și evocării formei prin mișcări, schițări de urmărire a formei - exerciții de joc ajutătoare pentru analiza, sinteza vizuală - jocuri pentru dezvoltarea percepției pozițiilor și relațiilor spațiale - exerciții ce servesc dezvoltării coordonării ochi-mână 	<p>4.2. Ridicarea la nivel de aptitudine a mișcării scrisului</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții ce au ca scop respectarea de formă a scrierii: utilizarea rândurilor, respectarea spațiilor dintre cuvinte, urmărirea marginilor de linie, așezarea estetică în pagină - exersarea așezării, copierii, transcrierii în pagină a rândurilor unei poezii - exersarea modului de scriere cu avânt, ritmic, de la stânga spre dreapta - exerciții pentru dezvoltarea tempoului de scriere ce servește nevoilor de învățare

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de dezvoltare a schițării elementelor de litere și a literelor prin așezarea între spații liniate, mai întâi prin transcriere, apoi prin copiere</i> - <i>exersarea prin joc a suprascrierii, urmării liniei, imitării formei</i> - <i>copierea literelor scrise de mână în litere scrise de mână, apoi a celor de tipar în scrise de mână</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții ce servesc consolidării tehnicii de scriere</i> - <i>exerciții țintă pentru dezvoltarea disciplinei și atenției în scriere</i>
<p>4.3. Executarea activităților grafomotorii</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exersarea și transformarea în obicei a poziției sănătoase și practice a corpului, necesară scrisului</i> - <i>exersarea utilizării corecte a instrumentelor de scris</i> - <i>exerciții țintă pentru dezvoltarea mobilității degetelor</i> - <i>exerciții de joc ce servesc dezvoltarea schemei corpului</i> - <i>jocuri ajutătoare pentru dezvoltarea orientării în spațiu</i> - <i>exerciții pentru dezvoltarea memoriei vizual-seriale și a consecutivității</i> - <i>exersarea lateralității pe suprafața de scriere</i> - <i>observarea direcției de scriere, exersarea urmării direcției</i> 	<p>4.3. Transcrierea cuvintelor, propozițiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de scriere pentru dezvoltarea copierii silabelor, cuvintelor, structurilor de cuvinte, din scrise de mână în scrise de mână, apoi din tipărite în scrise de mână</i> - <i>exerciții pentru dezvoltarea însemnării limitelor de silabe, fără conștientizarea regulilor de silabisire</i> - <i>scrierea corectă a vocalelor cu un semn, cu două semne, scurte și lungi</i> - <i>exerciții de dezvoltare a scrierii cuvintelor, propozițiilor, după dictare vizual-auditivă (dictare după observare), apoi după dictare</i> - <i>copiere selectivă (de ex. elevii văd textul de scris doar pentru o durată determinată)</i> - <i>exersarea formării de cuvinte și scrierii cuvintelor, cu litere date</i> - <i>exersarea descompunerii propozițiilor în cuvinte, marcarea limitelor cuvintelor prin utilizarea semnelor de scriere</i> - <i>exerciții de joc pentru dezvoltarea completării propoziției</i> - <i>exerciții de scriere pentru dezvoltarea înșiririi în propoziție a mulțimii de cuvinte</i> - <i>scrierea din memoria vizuală: scrierea din memorie, după vizualizare, a cuvintelor, a șirurilor de cuvinte compuse din 4-5 cuvinte</i> - <i>gruparea cuvintelor după durata de timp a vocalelor</i> - <i>completarea propozițiilor cu cuvinte derivate, în baza întrebărilor</i> 	<p>4.3. Copierea cuvintelor, propozițiilor, dictare</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exersarea cunoașterii și reproducerii literelor scrise de mână corespunzătoare literelor de tipar – copierea dintr-un text tipărit</i> - <i>exersarea copierii selective, a copierii pe cuvinte</i> - <i>observarea și pronunțarea, după analizare, a cuvântului sau propoziției scrise pe tablă, scrierea din memorie a cuvintelor, propozițiilor acoperite</i> - <i>dictare selectivă – se vor scrie doar lucrurile problematice, dinainte discutate</i> - <i>dictare cu derivare – cuvintele dictate vor fi prevăzute cu sufixul/prefixul dinainte stabilit, iar cuvintele vor fi scrise în forma derivată. De ex. cuvintele trebuie prevăzute cu sufixul .... / ....</i> - <i>dictarea prin eliminarea derivării – opusul dictării cu derivare</i> - <i>dictare cu analizarea cuvintelor – dictare silabisită – elevii scriu silabisit textul dictat.</i> - <i>dictare cu comentarii – în timpul scrierii, elevul desemnat motivează cu reguli de ce a scris așa cum a scris. Acest lucru implică deci conștientizarea în cadrul exersării</i>

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de dezvoltare a scrierii corecte, a autoverificării, a corectării independente a greșelilor</i> 	
<p>4.4. Scrierea elementelor de litere și urmărirea automatizată a liniei</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>joaca cu plastilină, formarea de imagini</i> - <i>urmărirea ritmică a mișcării pe zicale, poezii, melodii</i> - <i>scrierea elementelor de litere prin transcriere cu majuscule, în sistem de linii cu dimensiuni diferite (min. 2-3 cm)</i> - <i>exersarea mișcării mâinii cu avânt, ritmice, de la stânga la dreapta</i> - <i>exersarea formării unei imagini unitare estetice</i> - <i>executarea sarcinilor de desenare a poeziilor</i> 	<p>4.4. Scrierea caligrafică a literelor, cuvintelor, propozițiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exersarea și transformarea în obicei a poziției sănătoase și practice a corpului, necesară scrisului</i> - <i>exersarea utilizării corecte a instrumentelor de scris</i> - <i>exerciții țintă pentru dezvoltarea mobilității degetelor</i> - <i>exersarea lateralității pe suprafața de scriere</i> - <i>observarea direcției de scriere, exersarea urmării direcției</i> - <i>exersarea scrierii caligrafice a literelor, cuvintelor (formă, respectarea dimensiunii)</i> - <i>exerciții ce au ca scop respectarea de formă a scrierii: utilizarea rândurilor, respectarea spațiilor dintre cuvinte, urmărirea marginilor de linie, așezarea estetică în pagină</i> - <i>exersarea formării unei imagini unitare estetice</i> 	<p>4.4. Așezarea estetică a scrierii în spațiul grafic</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exersarea scrierii caligrafice a literelor, cuvintelor – formă, respectarea dimensiunii)</i> - <i>exerciții țintă pentru așezarea economică și estetică a textului</i> - <i>exersarea formării unei imagini unitare estetice</i>

CONȚINUTURI DE ÎNVĂȚARE

	Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
1.Comunicarea verbală	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Auzul și auzul sunetelor de vorbire ➤ Recunoașterea normelor de pronunțare a limbii vorbite ➤ Dezvoltarea ritmului auditiv ➤ Dezvoltarea memoriei auditive ➤ Recunoașterea ordinii cuvintelor într-o propoziție ➤ Deosebirea cuvintelor de bază și cuvintelor derivate ➤ Perceperea greșelilor lingvistice care apar în vorbire ➤ Manifestarea comportamentului de receptor ➤ Dezvoltarea capacității de formare a imaginii interne ➤ Dezvoltarea comportamentului de trăire și empatic ➤ Crearea de situații de vorbire, în care elevul poate urmări cu atenție vorbirea colegilor și a pedagogului ➤ Crearea de situații de vorbire pentru conștientizarea utilizării cuvintelor, a pronunției și a metacomunicării ➤ Înțelegerea și trăirea deznodământului zicalelor, poveștilor pentru copii, poveștilor ➤ Dezvoltarea predispoziției față de creațiile literare pentru copii ➤ Funcționarea corectă a organelor de vorbire 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Situații de vorbire comunicațională zilnice: întâmpinare, salut, interpelare, prezentare, întrebare-răspuns, dialog, explicare, motivare, informare, *exprimarea opiniei ➤ Elementele vorbirii: text, propoziție, cuvânt, sunet (fără definiția teoretică) ➤ Cuvântul, ca element comunicațional ➤ Propoziția. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată (la nivel de utilizare) ➤ Reproducerea textului: jocuri pentru copii, zicători, frânturi de limbă, povești ➤ Înțelegerea, evocarea cunoștințelor, evenimentelor, informațiilor din textele scurte ➤ Analizarea, înțelegerea materiei de cuvinte a propozițiilor, textelor scurte ➤ Observarea personajelor din textele scurte ➤ Formarea independentă de texte orale 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Situații de vorbire comunicațională zilnice: prezentare, prezentarea altei persoane, salut, informare despre, cerere, întrebare-răspuns, explicare, motivare, informare, explicare, prezentare, *înștiințare <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dialogul ▪ Evocarea din memorie a poveștilor cu animale, a povestioarelor, lecturilor scurte, jocurilor pentru copii, zicalelor, frânturilor de limbă, ghicitorilor ➤ Formarea textelor orale: povestire, redarea impresiilor, exprimarea opiniei, reproducere ➤ Propoziții corecte, corespunzătoare aspectului comunicațional (propoziție enunțiativă, interogativă, imperativă, exclamativă) ➤ Vocale, consoane ➤ Cuvinte ce răspund la întrebările Cine? Ce? ➤ Cuvinte ce răspund la întrebările Ce face? Ce se întâmplă? ➤ Cuvinte ce răspund la întrebarea De care? ➤ Cuvinte compuse

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Deosebirea acustică a vocalelor și consoanelor și articulaarea corectă</i> ➤ <i>Separarea sunetelor</i> ➤ <i>Stabilirea locului sunetelor</i> ➤ <i>Enunțarea silabelor</i> ➤ <i>Diferențierea sunetelor conform calității fonemelor</i> ➤ <i>Recunoașterea cuvintelor în baza vocalelor</i> ➤ <i>Dezvoltarea percepției ritmului propoziției, ritmului cuvintelor, accentului cuvintelor</i> ➤ <i>Perceperea intonației propozițiilor enunțative, interogative și exclamative</i> ➤ <i>Alinierea la normele de pronunțare a limbii vorbite</i> ➤ <i>Utilizarea de cuvinte noi în contexte corespunzătoare</i> ➤ <i>Îmșiruirea cuvintelor în propoziții</i> ➤ <i>Utilizarea corectă a sinonimelor și antonimelor</i> ➤ <i>Utilizarea corectă a cuvintelor ce exprimă relații spațiale, temporale și proporționale</i> ➤ <i>Utilizarea corectă a cuvintelor interogative</i> ➤ <i>Legarea propozițiilor (după ordinea cronologică, raportul cauză-efect sau cu ajutorul cuvintelor de legătură)</i> ➤ <i>Derivarea corectă</i> ➤ <i>Observarea modificării cuvintelor de bază</i> ➤ <i>Crearea de situații comunicaționale,</i> 		
--	---	--	--

	<p><i>comportamentul vorbitorului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Recunoașterea situației, acomodarea la situația de vorbire</i> ➤ <i>Formularea întrebării și răspunsului respectând regulile dialogului</i> ➤ <i>Salutul, prezentarea</i> ➤ <i>Formularea comunicatelor: reproducerea și producerea independentă a textelor</i> ➤ <i>Inițierea convorbirii</i> ➤ <i>Alăturarea într-o convorbire</i> ➤ <i>Atenția la colegi și menținerea activă a tematicii</i> ➤ <i>Aplicarea dialogului în situații comunicaționale date</i> ➤ <i>Alinierea ritmului vorbirii, intonației, sonorității, înălțimii sunetelor la situațiile comunicaționale</i> 		
2.Dezvoltarea abilității de citire	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Recunoașterea propozițiilor, cuvintelor, silabelor, simbolurilor de litere</i> ➤ <i>Recunoașterea imaginilor onomatopeice și a simbolurilor imaginilor onomatopeice</i> ➤ <i>Analizarea imaginilor onomatopeice</i> ➤ <i>Evocarea imaginilor vizuale</i> ➤ <i>Menținerea amplitudinii atenției vizuale</i> ➤ <i>Dezvoltarea funcțiilor de atenție voită și selectivă</i> ➤ <i>Recunoașterea consecutivității, evocarea și redarea precisă a seriilor</i> ➤ <i>Marcarea fonemelor cu simboluri</i> ➤ <i>Recunoașterea vocalelor și consoanelor în baza imaginilor de</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Dezvoltarea citirii cu voce tare și a citirii în gând</i> ➤ <i>Cartea: copertă, foaie, pagină; orientare prin carte</i> ➤ <i>Majusculele și minusculele alfabetului maghiar</i> ➤ <i>Citirea cuvintelor</i> ➤ <i>Citirea propozițiilor</i> ➤ <i>Citirea cu intonație și accent corespunzător a propozițiilor enunțiative, interogative, imperative, exclamative</i> ➤ <i>Citirea textelor scurte</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Cartea: copertă, foaie, pagină, numerotare, cuprins, autor, titlu, text</i> ➤ <i>Majusculele și minusculele alfabetului, ordinea literelor</i> ➤ <i>Citirea textelor epice și lirice, înțelegerea conținutului textului (corespunzător particularităților vârstei)</i> ➤ <i>Recunoașterea și gruparea personajelor</i> ➤ <i>Stabilirea ordinii evenimentelor</i> ➤ <i>Recunoașterea momentului, locului acțiunii</i> ➤ <i>Legătura dintre titlu și conținut (ca expresie a ideii principale)</i> ➤ <i>Caracteristicile formei în versuri</i>

	<p>sunete</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Baterea silabelor ➤ Marcarea silabelor cu simboluri ➤ Recunoașterea prin joc a rimei 		<p>(texte lirice): ritm, vers, strofă</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Atmosfera, semnificația textelor lirice
<p>3. Dezvoltarea abilității de exprimare în scris</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Analiză, sinteză vizuală ➤ Evidențierea formă-fond ➤ Perceperea permanenței formei ➤ exerciții de joc pentru recunoașterea și potrivirea formei ➤ Perceperea poziției spațiale ➤ Perceperea relațiilor spațiale ➤ Perceperea proporțiilor ➤ Exersarea imagisticii prin perceperea proporțiilor și dimensiunilor ➤ Dezvoltarea coordonării ochi-mână ➤ Executarea de mișcări ample în spațiu ➤ Executarea de mișcări reduse în plan ➤ Colorare, desenare ➤ Suprascriere, urmărirea liniei, imitarea formei ➤ Copierea reprezentărilor liniare, elementelor de litere ➤ Urmărirea șabloanelor ➤ Adoptarea unei poziții sănătoase și practice a corpului, necesară scrisului ➤ Utilizarea corectă a instrumentelor de scris ➤ Dezvoltarea mobilității degetelor ➤ Dezvoltarea schemei corpului ➤ Dezvoltarea orientării în spațiu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Învățarea literelor: scrierea, legarea majusculilor și minusculilor alfabetului maghiar ➤ Scrierea cuvintelor: scrierea corectă, fidelă a cuvintelor monosilabice și plurisilabice; respectarea spațiului dintre cuvinte; despărțirea cuvintelor la capăt de rând (fără definiție teoretică) ➤ Așezarea în pagină a muncii scrise (titlu, aliniate, versuri, strofe) ➤ Marcarea duratei de timp a sunetelor ➤ Majuscule la început de propoziție ➤ Scrierea numelor proprii (nume de persoane și animale) ➤ Semne de punctuație la sfârșit de propoziție 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Imagine scrisă a textului (autor, titlu, aliniate, forma în versuri, forma în proză) ➤ Așezarea în pagină a muncii scrise (titlu, autor, aliniate, respectarea spațiilor dintre cuvinte, copierea poeziilor) ➤ Redactarea de propoziții legate prin conținut. ➤ Reproducerea independentă de texte: mesaj, invitație ➤ Scrierea, copierea, scrierea după dictare a propozițiilor, textelor scurte enunțiative, interogative, imperative ➤ Despărțirea cuvintelor la limita silabelor ➤ Majusculele și minusculele alfabetului, ordinea literelor ➤ Scrierea vocalelor scurte și lungi ➤ Scrierea consoanelor cu un semn, două semen, trei semen, scurte și lungi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Marcarea corectă a vocalelor la sfârșit de cuvânt (-o, -ó, -ö, -ő, -u, -ú, -ü, -ű) ▪ Marcarea corectă pentru j-ly ▪ Utilizarea corectă a -ból,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dezvoltarea memoriei vizual-seriale și a consecutivității ➤ Exersarea lateralității pe suprafața de scriere ➤ Observarea direcției de scriere ➤ Joaca cu plastilină, formarea de imagini ➤ Mișcarea mâinii cu avânt, ritmică, de la stânga la dreapta ➤ Schițarea elementelor de litere prin transcriere cu majuscule, în sistem de linii cu dimensiuni diferite ➤ Formarea unei imagini unitare estetice ➤ Sarcini de desenare a poeziilor 		<p style="text-align: right;">-ből, -ról, -ről, -től, -től respectiv a -dt, -dj</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Utilizarea semnelor de punctuație: punct, virgulă, semnul întrebării, semnul exclamării, liniuța de dialog ➤ Pe durata anului școlar nu utilizăm denumirea părților de vorbire.
--	--	--	--

Recomandări:

- **Creații literar populare:** povești populare, proverbe, zicători, ghicitori
- **Scriitori, poeți maghiari**
- **Reprezentanții literaturii universale pentru copii**

Creațiile literare pentru copii, literare și literar populare maghiare și universale vor fi încadrate în următoarea tematică

1. Mediul înconjurător și mai amplu al copilului (eu, familia, școla, satul-orașul, pământul natal, deplasare, obiceiuri populare, sărbători etc.)
2. Texte ce servesc la formarea trăsăturilor morale pozitive (iubire, prietenie, respect, adevăr, curaj, acceptarea raselor, toleranță etc.)
3. Anotimpurile și activitățile legate de ele
4. Lumea plantelor și a animalelor
5. Omul (sănătate, alimentație, îmbrăcăminte, ocupații etc.)
6. Legătura dintre om și natură
7. Studiarea de texte publicistice accesibile, de informare, simple, corespunzătoare interesului copilului, citirea de reviste, lexicoane pentru copii, publicații pentru tineret, corespunzătoare vârstei lor

**ÎNDRUMAR METODOLOGIC
PENTRU DISCIPLINA COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ MAGHIARĂ
PENTRU CLASA PREGĂTITOARE**

1. Înțelegerea comunicării verbale (perceperea vorbirii)

- **Activități de joc pentru dezvoltarea auzului și a percepției sunetelor vorbirii:**
  - *Recunoașterea sunetelor mediului înconjurător* (De exemplu: sunetul cheilor, clinchetul clopoțelului, zgomotul mașinii, recunoașterea reciprocă a vocilor etc.)
  - *Recunoașterea, diferențierea sunetelor – deosebirea proprietăților sunetelor: recunoașterea sunetelor lungi-scurte, cu sonoritate-fără sonoritate* (De exemplu: la sunetul „k” copiii bat, la sunetul „sz” sâsâie, „Dacă auzi prelung sunetul în cadrul cuvântului, spune după mine, dacă nu, nu spune după mine!”), *jocul de-a ecoul* (de exemplu: „Redă acel sunet, pe care îl auzi prelung în cadrul cuvântului!”)
  - *Diferențierea a două sunete* (De exemplu: Prezentăm ianginea unui tren și a unui șarpe. „A cui voce o auzi: s - sz?” Asemănător se întâmplă diferențierea sunetelor **c-cs, z-zs, d-t, k-g, k-t, m-n, b-g.**)
  - *Analiza sunetelor* (De exemplu: „Sunetul ..... îl auzi la începutul/sfârșitul/interiorul cuvântului?”, *formrea de cuvinte* (cu sunet dat, la începutul, sfârșitul, interiorul cuvântului))
- **Activități ce servesc la recunoașterea normelor de pronunțare a limbii vorbite**
- **Exerciții de joc ce servesc dezvoltării ritmului auditiv – activități de legare a mișcării, muzicii și ritmului: copilul vorbește în timp ce se mișcă ritmic.**
- **Exerciții ce servesc dezvoltării memoriei auditive – activitățile ritmice întăresc reprezentările formate asupra ordinii cronologice, dezvoltă memoria auditivă de scurtă durată.** (De exemplu: Copiii stau în cerc, fiecare rostește câte un nume de animal, dar doar atunci poate intra în joc, dacă înșiră numele de animale rostite înaintea sa.) *Dezvoltarea propoziției, dezvoltarea lanțurilor de cuvinte.*
- **Exerciții ajutătoare pentru recunoașterea ordinii în cadrul unei propoziții – observarea legăturii dintre ordinea cuvintelor și a conținutului vorbirii** (De exemplu: Perceperea, corectarea propozițiilor cu ordinea greșită a cuvintelor.)
- **Exerciții ajutătoare pentru diferențierea cuvintelor de bază și a cuvintelor derivate** - (De exemplu: Perceperea derivării cuvintelor prin jocuri de mișcare: executarea instrucțiunilor: „Pune creionul în penar, pe penar etc.)
- **Exerciții țintă pentru perceperea greșelilor lingvistice care apar în vorbire**
- **Exerciții de joc pentru înțelegerea textului oral:**
  - *Exerciții ajutătoare pentru recunoașterea cuvintelor ce exprimă relațiile spațiale, temporale și proporționale – dezvoltarea vocabularului relațional reprezintă condiția elementară a orientării, a existenței zilnice, a formării imaginii corecte asupra lumii, totodată a însușirii limbii materne și a comunicării eficiente.* (De exemplu: Observarea utilizării cuvintelor relaționale, pe parcursul jocurilor de mișcare: „Pune-ți piciorul lângă/în fața/în spatele/sub bancă!”, înțelegerea diferitelor expresii de timp: ieri, azi, actualmente, acum, apoi, mâine. Observarea în vorbire a cuvintelor utilizate pentru exprimarea relațiilor, diferențelor, ordinii cantitative, de mărime, de frecvență, parțiale-totale dintre lucruri.)
  - *Exerciții țintă de observare a cuvintelor interogative – cunoașterea vocabularului interogativ, înțelegerea întrebărilor și exersarea tehnicii interogării.*
  - *Activități ce servesc asocierii imaginii și conținutului textului*
  - *Exerciții țintă pentru perceperea consecutivității, ordinii* (De exemplu: ordonarea imaginilor ce reprezintă evenimente, în baza unei povești, continuarea, finalizarea istorisirii etc.)
- **Exerciții ajutătoare pentru manifestarea comportamentului receptorului – dezvoltarea atenției active, voite**

- **Activități de joc ce servesc dezvoltării abilităților de formare a imaginii interne** – dezvoltarea imaginației prin reproducerea în desene a istorioarelor, personajelor, creațiilor lirice etc.
- **Situații, exerciții de dezvoltare a trăirii, a comportamentului empatic** – îndemnarea la manifestarea afectivă: exprimarea bucuriei, tristeții, surprinderii etc.
- **Crearea de situații de vorbire, în care elevul poate urmări cu atenție vorbirea colegilor și a pedagogului**
- **Crearea de situații de vorbire pentru conștientizarea utilizării cuvintelor, a pronunției și a metacomunicării**
- **Exerciții ce servesc înțelegerii și trăirii deznodământului zicalelor, poveștilor pentru copii, poveștilor** – transpunerea afectivă în atmosfera poveștii, prin redarea pe viu, directă a poveștii
- **Exerciții țintă pentru dezvoltarea predispoziției față de creațiile literare pentru copii** – spunerea, povestirea, dramatizarea de zicale, calcule, frânturi de limbă, ghicitori, jocuri populare pentru copii, poezii pentru copii, povești populare, povești lirice, povești cu animale. *Tematica creațiilor literare trebuie să se alinieze la interesul copilului, la particularitățile specifice vârstei (mediul înconjurător și mediul mai larg: eu, familie școală, sat, oraș, deplasare, sănătate, alimentație, îmbrăcăminte, ocupații, sărbători, lumea plantelor și a animalelor, trăsături morale pozitive).*

2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală (producerea vorbirii)

- **Exerciții de joc ajutătoare pentru funcționarea corectă a organelor de vorbire corespunzător particularităților sunetelor de vorbire maghiare:**
  - *Vorbirea și respirația îmbinate cu imitarea sunetelor* – încorporarea exercițiilor în povești cadru (De exemplu: „Așezați-vă în mașină, porniți motorul!” – Inspirație adâncă - „Brrrrrr” – expirație cu scobitura buzelor”. *Exerciții de respirație prin imitarea sunetelor* (De exemplu: „Bate vântul”: reproducerea mișcării aerului cu un sunet șoptit de „f”, cu sunet mediu de „sz”, apoi cu sunetul „z” sau „v”)
  - *Poziția corespunzătoare a limbii și buzelor - mișcări simple ale buzelor* (De exemplu: „o”- rotunjirea buzelor, „e” îngustarea buzelor), *mișcări compuse ale buzelor* (De exemplu: îndepărtarea, rotunjirea buzelor: „u-i-u-i”, închiderea, rotunjirea buzelor: „m-u-m-u”), *exerciții de întărire a mușchilului limbii* (De exemplu: plescăirea cu limba)
- **Exerciții de joc pentru dezvoltarea deosebirii acustice a vocalelor și consoanelor și a articulării corecte** – diferențierea, articularea vocalelor și consoanelor în mediu schimbător (De exemplu: jocuri de vorbire cu vocale și consoane, observarea diferențelor de pronunție)
- **Exerciții de separare a sunetelor** – pronunțarea izolată a unui sunet cu numirea locului ocupat în cadrul cuvântului (De exemplu: „Cu ce sunet începe cuvântul „fal”?”)
- **Exerciții țintă pentru determinarea locului sunetelor în cadrul cuvintelor, silabelor** – fiecare sunet al cuvântului/silabei trebuie pronunțat diferențiat
- **Exerciții de silabisire, vorbire** – exerciții de joc: baterea zicalelor prin silabisire, prin separarea în sunete, baterea silabelor. (De exemplu: „De câte ori bați la acest cuvânt?”), formarea de cuvinte din silabe, asocierea silabelor la cuvinte
- **Exerciții de diferențiere a sunetelor conform calității fonemelor** – perceperea duratei de timp a sunetelor: jocul de-a ecoul (De exemplu: „Rostește acel sunet pe care l-ai auzit prelung în cadrul cuvântului!”), jocuri de batere (De exemplu: „Bate, dacă auzi prelung sunetul ... !”) exerciții de deosebire a semnificației: schimbarea vocalelor lungi-scurte (De exemplu: „öt-öt, csíkos-csikós”), schimbarea consoanelor lungi-scurte (De exemplu: „hal-hall”, „megy-meggy”, „felet-felett”)
- **Exerciții de recunoaștere a cuvintelor în baza vocalelor** – formarea de cuvinte cu vocale date (De exemplu: e – é: egér, szekér), vorbirea cu vocale (De exemplu: „karalábé: a-a-á-é”)
- **Exerciții de joc pentru dezvoltarea percepției ritmului propoziției, ritmului cuvântului, accentului cuvântului** – dezvoltăm mișcarea rapidă a organelor de articulare, prin rostirea zicalelor, poeziilor pentru copii cu ritm puternic, dar putem exersa și cu șiruri de silabe fără sens (De exemplu: „ga-gá-ge-gé-gu-gi-gő”, exercițiul trebuie executat cu intensitate variabilă a vocii, accelerând treptat), perceperea accentului afectiv prin propoziții antitetice (De exemplu: „Mă doare tare, nu mă doare,/ lubesc, nu iubesc”), în circumstanțe situaționale (De exemplu: indicând, cerând, revendicând, supărăcios)

- **Exerciții de joc pentru perceperea propozițiilor enunțative, interogative și exclamative**
- **Exerciții țintă pentru alinierea la normele de pronunțarea a limbii vorbite** – exerciții de joc pentru corectarea continuă a greșelilor de pronunție și lingvistice ale copiilor
- **Utilizarea de cuvinte noi în context corespunzător** – explicarea cuvintelor, formarea propozițiilor, jocuri situaționale
- **Exersarea așezării cuvintelor în propoziții** – formarea de propoziții în baza unor cuvinte, tematici date. Conștientizarea semnificației propoziției, a intenției vorbitorului, prin exerciții de joc.
- **Exerciții pentru utilizarea corectă a sinonimelor și antonimelor**
- **Exerciții pentru utilizarea corectă a cuvintelor ce exprimă relațiile spațiale, temporale și proporționale** – utilizarea corectă a cuvintelor relaționale
- **Utilizarea corectă a cuvintelor interogative** – formularea corectă a întrebărilor
- **Legarea propozițiilor (conform ordinii cronologice, raportului cauză-efect sau cu ajutorul cuvintelor de legătură)** – legarea, ordonarea propozițiilor legate prin conținut, conform aspectelor date, povestire în baza unui șir de imagini, finalizarea propozițiilor, istorioarelor începute
- **Exersarea prin joc a derivării corecte** – exerciții de joc pentru recunoașterea, conștientizarea relației dintre cuvintele de bază și derivări, pentru a lega adesea cuvintele prin derivare (De exemplu: corectarea derivării incorecte, completarea cu derivări a cuvintelor nederivate corespunzător conținutului comunicării)
- **Exerciții ajutătoare pentru observarea modificării cuvintelor de bază** – exersarea prin joc a singularului-pluralului (De exemplu: **tó-tavak, kanál-kanalak**), alipirea prin joc a articolelor (De exemplu: **tükör-tükröt, tél-telet, nyár-nyarat**)
- **Crearea de situații comunicaționale pentru manifestarea comportamentului vorbitorului** – stimularea încrederii în sine, formării de legături, integrării, înțelegerii sarcinii, menținerii sarcinii, interesului, curiozității, în vederea dezvoltării sociale (De exemplu: dramatizări, raportarea impresiilor, exprimarea opiniei, dezvoltarea simțului critic)
- **Exerciții de dezvoltare a recunoașterii situației, de acomodare la situația de vorbire** – jocuri situaționale
- **Exersarea formulării întrebării și răspunsului cu respectarea regulilor dialogului** – formularea corectă a propozițiilor interogative și enunțurilor, potrivirea răspunsului la întrebare
- **Exersarea salutului, prezentării**
- **Exersarea formulării enunțurilor: reproducere și reproducerea individuală a textelor** – formularea afirmațiilor referitoare la realitate, repovestirea, recitarea zicalilor și poeziilor
- **Stimularea pentru inițierea convorbirii** – formule de salut, solicitarea permisiunii, formularea interesului
- **Îndrumarea la alăturarea într-o convorbire**
- **Exersarea atenției la colegi în vederea menținerii active a tematicii** – exersarea prin jocuri situaționale a atenției reciproce, a compătimirii, a acomodării reciproce, a ajutorii reciproce
- **Aplicarea dialogului în situații comunicaționale date**
- **Alinierea ritmului vorbirii, intonației, sonorității, intensității vocii la situația comunicațională** – perceperea ritmului lung-scurt (diferențierea lungimii sunetelor) cu ajutorul perechilor de cuvinte (De exemplu: „**baj-báj, láb-lap**”), frânturi de limbă, modificarea continuă a ritmului vorbirii (accelerare, încetinire), rostirea cu intensitate diferită a vocii a sunetelor, cuvintelor, propozițiilor, textelor corelate, exerciții de intensitate a vocii în ipostaze situaționale (De exemplu: mama își strigă copilul, care nu reacționează la nenumărate strigăte, telali), exerciții de modificare a sunetelor (De exemplu: convorbirea dintre un ursuleț și un pițigoi), rostirea seriilor de numere, șirurilor de cuvinte, la diferite intensități sonore, exersarea intonației propozițiilor prin rostirea consecutivă
- **Exerciții de joc ce servesc percepției simțurilor, intenției vorbitorului** – formularea inteligentă a simțurilor și gândurilor, însoțită de o mimică a feței și un limbaj al corpului corespunzător

3. Dezvoltarea înțelegerii textului scris (pregătire pentru învățarea citirii)

- **Exerciții țintă pentru recunoașterea și deosebirea simbolurilor propoziției, cuvântului, silabei, literei** – cunoașterea prin semne, simboluri, cu ajutorul cărora se formează conștient conceptele lingvistice de bază, fără ca elevul să cunoască literele sau să le citească (De

exemplu: utilizarea de cărți cu litere, cărți de cuvinte, linii frazale, care, pentru început, marchează locul sunetelor prin linii, cercuri, forme geometrice colorate)

- **Exerciții de joc ajutătoare pentru recunoașterea, asocierea imaginilor de cuvinte și simbolurilor imaginilor de cuvinte** – atenția la atributele vizuale ale cuvintelor, citirea imaginilor de cuvinte, care se bazează pe imaginea integrală a cuvântului – elevii fixează în memorie proiecția formei cuvântului (De ex. după o observare de lungă durată, poate asocia numele scrise pe cărți de cuvinte, cu colegii de clasă, numele obiectelor cu obiectele aflate în clasă etc.)
- **Exersarea analizei imaginilor de cuvinte** – imaginile de cuvinte pot fi tot așa descompuse și aranjate, ca și puzzle-ul, imaginile de cuvinte sunt compuse din litere (De exemplu: în loc de literele imaginii de cuvinte se vor desena atâtea cercuri câte litere vede în cuvânt, fără a citi cuvântul, apoi rostește sunetele cuvântului spus)
- **Exersarea evocării reprezentărilor vizuale** – evocarea prin joc a imaginilor literelor, imaginilor de cuvinte, silabelor deja văzute și înmagazinate și conștiința elevilor, fără a citi sau a cunoaște sunetul asociat literei (De exemplu: poate constitui un joc sistematic – fie că prezentăm un obiect, o imagine sau un semn abstract – acel exercițiu, de a „fotografia cu ochiul”, apoi de a „proiecta pe ecranul său intern”, cu ochii închiși, și de a revizualiza; întrebările legate de detaliile pozei imaginare îl fac conștient de cât de incompletă și imprecisă a fost imaginea internă; vizionând din nou obiectul poate completa lipsurile, sau își poate corecta erorile.)
- **Exerciții de dezvoltare a menținerii amplitudinii atenției vizuale** – poate cuprinde cuvântul, silaba, mulțimea de litere cu privirea, deoarece pe parcursul însușirii citirii este necesar să observe și să rețină multe informații vizuale (De exemplu: după repetarea multiplă a numelui imaginilor de cuvinte, împărțirea lor pe litere, apoi așezarea din nou în imagine de cuvinte și denumirea imaginii de cuvinte; marcarea în șirul de litere a acelei litere, care este similară cu prima literă)
- **Jocuri ținută pentru dezvoltarea funcțiilor atenției voite și selective** – menținerea atenției voite se formează la această vârstă; stabilitatea nivelului activățional și motivarea fac posibilă observarea concentrată, precisă, consistentă – se poate dezvolta cu exerciții de joc, interesante (De exemplu: găsirea diferențelor mărunte pe două imagini aproape identice; reținerea sunetului de început a imaginilor de sunet)
- **Exerciții de joc pentru recunoașterea ordinii, pentru evocarea și redarea precisă a șirurilor** – Pentru evocarea și redarea precisă a șirurilor avem nevoie de capacitatea serialității. Capacitatea serialității are un rol cheie în procesul de formare a aptitudinii de citire. (De exemplu: ordonarea seriilor amestecate; urmărirea, imitarea, continuarea ritmului vizual; redarea evenimentelor, poveștilor în baza șirurilor de imagini; colorarea cu aceeași culoare a literelor cu formă similară regăsite în paginile revistelor pentru copii; rostirea numelor imaginilor și așezarea în ordine după mărime, după lungimea cuvintelor sau după un anume șir logic)
- **Exersarea prin joc a marcării fonemelor cu simboluri:**
  - Segmentarea fonemelor (descompunerea cuvintelor în sunete) – fiecare sunet al cuvântului trebuie pronunțat diferențiat (De exemplu: „Ce sunete se regăsesc în cuvântul **fal**?”; „Ce sunete se aud în cuvântul **sapka**?”)
  - Numărarea fonemelor (numărarea sunetelor) – identificarea sunetelor unui cuvânt prin menționarea numărului sunetelor, sau prin batere, prin așezarea cărților, prin desenarea de cercuri etc. (De exemplu: „Câte sunete se aud în cuvântul **fal**?”)
  - Asocierea unui sunet dat cu un cuvânt – într-un cuvânt rostit, trebuie recunoscut un sunet dinainte menționat (De exemplu: „Există sunetul **f** în cuvântul **fal**?) apoi cu ajutorul unei imagini de sunet, găsirea sunetului imaginii de sunet în denumirea desenelor și marcarea lui prin colorare, prin desenare etc.
  - Asocierea unui cuvânt la cuvânt – compararea sunetului de început al unui cuvânt rostit cu sunetul de început al unui alt cuvânt (De exemplu: Cuvântul **fal** începe la fel ca și cuvântul **fej**.) și marcarea lui cu desene, culori, cu ajutorul formelor geometrice, cu ajutorul unui simbol unitar
  - Diferențierea sunetelor, menționarea locului sunetului – trebuie pronunțat izolat acel sunet pentru care s-a denumit poziția în cadrul cuvântului (De exemplu: „Cu ce sunet începe cuvântul **fal**?; Există **s** la începutul, în interiorul sau la sfârșitul cuvântului **sapka**?), apoi marcarea locului exact al sunetului în cadrul denumirii imaginii, prin colorarea cercurilor de sub imagini (De exemplu: desenează atâtea cercuri sub

- imagine, câte sunete auzi în denumirea imaginii! Colorează acel cerc, care se află în locul sunetului **f**! etc.)
- *Înlocuirea fonemelor – înlocuirea, schimbarea, înlăturarea sunetelor, inversarea ordinii sunetelor* (De exemplu: „Rostește **fal**! Acum rostește înlocuind sunetul **f** cu sunetul **h**! Desenează ce ai înțeles!)
- **Exerciții pentru recunoașterea vocalelor și consoanelor în baza imaginilor de sunet – se dezvoltă prin joc, formarea imaginii de sunet, rolul lor fiind doar de asigurare a asocierilor spontane între sunet și imagine, nu servesc la învățarea literelor**
- *la început se produce prin joc, separarea consoanelor cu ajutorul imaginilor de marcare a onomatopeelor* (De exemplu: asocierea sunetului **z** la o anume impresie: observarea zumzetului albinelor ce adună nectarul; apoi memorarea acestuia, deoarece imaginea albinei zumzând marchează sunetul **z**)
  - *ulterior, după ce separarea sunetelor de început ale cuvintelor, separarea sunetelor funcționează bine, sunetele vor fi denumite în baza unor imagini ce redau simboluri apropiate copilului* (De exemplu imaginea ce marchează sunetul **a** este **alma/măr**; semnul pentru sunetul **ó** este **óriás/urias**, pentru sunetul **b** este **béka/broască** etc.)
- **Exerciții de batere a silabelor** – („Bate ori de câte ori îți deschizi gura pentru rostirea cuvântului **sapka!**”; „De câte ori bați la cuvântul: **sapka?**”)
- **Exerciții de marcare a silabelor cu simboluri:**
- *Numărarea simbolurilor: – identificarea silabelor unui cuvânt prin menționarea numărului silabelor, sau prin batere, prin așezarea cărților, prin desenarea de cercuri etc.*
  - *Separarea silabelor* – (De exemplu: copiii ascultă pe rând numele a opt animale văzute în imagini, apoi le repetă silabisit, aplaudând la fiecare silabă, ulterior le leagă de grafice, semne de marcare a cantității silabelor – cuvintele trebuie să conștie din una, două, trei silabe)
  - *Înlocuirea silabelor* – (De exemplu: în cuvântul **ka-kas** se va înlocui silaba - **kas** cu altă silabă, astfel încât să obținem un cuvânt real! Desenează cuvintele astfel obținute!)
  - *Îmbinarea silabelor* – (De exemplu: elevii taie imaginea unor animale cunoscute, și asemănător, silabisesc în două numele animalelor: de prima parte aparține prima silabă, de a doua parte aparține a doua silabă; silabele astfel obținute trebuie îmbinate în cuvinte noi, apoi reasezate în cuvintele inițiale.)
- **Exerciții de joc pentru recunoașterea rimei** – *Recunoașterea spontană, după auz a perechilor de rimă* (Exemplu: se iau patru cuvinte desenate pe imagini și trebuie stabilit care se pot îmbina, care trei dintre ele rimează, apoi imaginile cu legătură între ele trebuie așezate în trei ferestre ale unei case, cea care nu rimează trebuie pusă pe acoperiș: pipa-liba-szék-csiga)
- **Exerciții de îmbinare a sunetelor (cu ajutorul imaginilor de sunet):**
- *trebuie legate sunete pronunțate separat (izolat), și rostite ca un cuvânt* (De exemplu: „Ce cuvânt este: f-a?”)
  - *imaginea de sunet ajută la rostirea sunetelor*
  - *îmbinarea sunetului de început a imaginilor de sunet, la început doar în baza a două imagini (două sunete), *apoi în baza a trei imagini, trei sunete*
- **Exerciții pentru conștientizarea faptului că:**
- *textul imprimat este purtător de semnificații lingvistice – observarea benzilor desenate; răsfoirea cărților de povești colorant ilustrare; asocierea evenimentelor poveștilor, poeziilor, istorioarelor citite cu imaginile cărților*
  - *cuvintele de tipar și cele vorbite corespund reciproc – încercuirea cuvintelor în textele din reviste, colorarea cu aceeași culoare a literelor similare, fără a cunoaște semnificația literelor, fără a citi cuvintele*
  - *textul înaintează în pagină de la stânga la dreapta și de sus în jos – înaintând pe rânduri, de la stânga la dreapta, încercuirea cuvintelor în textele revistelor, colorarea cu aceeași culoare a literelor similare, fără a cunoaște semnificația literelor, fără a citi cuvintele*

4. Dezvoltarea abilității de exprimare în scris (pregătire pentru învățarea scrierii)

- **Exerciții de joc ajutătoare pentru analiza, sinteza vizuală** – analizarea imaginilor liniare, elementelor de litere, formelor de litere, marcarea părților, formarea din părți a imaginilor liniare totale, a formelor literelor
- **Exerciții de evidențiere a formei-fondului** – recunoașterea în diferite situații, din mulțimi de imagini asemănătoare, din câmpuri de litere, a imaginilor liniare, elementelor de litere, formelor de litere, exerciții pentru focusarea vederii, găsirea detaliilor mici pe imaginile mari
- **Exerciții de dezvoltare a percepției permanenței formei** – conștientizarea faptului că imaginile liniare, elementele de litere, formele de litere dispun de proprietăți permanente, în procesul de cunoaștere își păstrează forma inițială; forma este permanentă, nu se modifică, este independentă de mărime, culoare, poziție, unghi de vedere (De exemplu: Colorează cercurile mici, medii și mari!, „Colorează cățeii aidoma!”), căutarea formelor ascunse, colorarea obiectelor, formelor ce se acoperă parțial, denumirea diferențelor dintre formele totale și parțiale, clasificarea obiectelor după forma de bază
- **Exerciții de joc pentru recunoașterea și potrivirea formei** – recunoașterea imaginilor liniare, elementelor de litere, formelor de litere în baza proprietăților lor permanente, recunoașterea formelor similare (De exemplu: Colorează acele linii/forme de flori..., care sunt exact la fel ca prima!”)
- **Jocuri pentru dezvoltarea percepției situației spațiale** – așezarea în spațiul graphic al desenelor, imaginilor de linie, elementelor de litere (în chenare, pe rânduri, sus, jos, la mijloc etc.)
- **Exerciții de joc pentru dezvoltarea percepției relațiilor spațiale** – aranjarea reciproc raportată a desenelor, imaginilor de linie, elementelor de litere (De exemplu: „Desenează o floare lângă copac, o casă între râu și copac, un soare desupra norului!” etc.)
- **Exerciții de observare a proporțiilor** – perceperea dimensiunii exacte, diferențierea deosebirilor de mărime dintre desene, imaginile de linie, elementele literelor (De exemplu: „Transcrie prin colorare acea parte a formei literelor, care este cea mai mare/mică!”, „Desenează exact figura de mai sus!”)
- **Exersarea imagisticii prin perceperea proporțiilor și dimensiunilor** – (De exemplu: „Desenează ceva interesant din pătratele și cercurile mici și mari!”), *Văzul-Gestalt (văzul unitar): completarea într-un tot unitar a formelor, literelor, cuvintelor, cifrelor, imaginilor*
- **Exerciții ce servesc dezvoltării coordonării ochi-mână** – (De exemplu: „Condu șoricelul la cașcaval! Desenează-l drumul prin labirint! Nu ridica creionul între timp și nu devia de la drum!”)
- **Executarea de mișcări ample în spațiu** – exerciții de încălzire, de acomodare executate pe poezioare, rostirea textului cu mișcări ample prin arătarea cuvintelor ce semnifică acțiunea, jocuri cu mișcare liberă: alunecare, fluaș, târâre, alergare, sărire, mersul pe scări etc., jocuri de imitare a mișcărilor în poziție statică, în poziție de mișcare (De exemplu: imitarea mișcării animalelor, jocul de-a statuia), ghicirea, cadențarea și rurile de mișcări
- **Schimbare adreței, tempoului mișcărilor**
- **Executarea de mișcări reduse în plan** – autoservire /mișcările ce pot fi executate liber (De exemplu: rotirea săpunului, legarea fundei), *gimnastica mâinii, jocuri cu degetele, cântarea la pian, dactilografiera, jocul cu marionetele pentru degete, înșirare, jocul cu bețișoare, cu sămburi: așezarea, continuarea, modificarea formei, șirurilor, puzzle etc.*
- **Colorare, desenare** – cu accent diferit/schimbător, cu degetele, cu buretele, cu pensula
- **Suprascriere, urmărirea liniei, imitarea formei** – scrierea cu culori pe figurile liniare, legarea punctelor
- **Copierea figurilor liniare, a elementelor de litere** – copierea corectă a părților, respectarea dimensiunii și a proporțiilor
- **Urmărirea șablonului** – observarea șabloanelor, continuarea rândurilor, scrierea rândurilor ornamentale cu modificarea regulată a șabloanelor, transcrierea imaginilor
- **Exersarea și transformarea în obicei a poziției sănătoase și practice a corpului, necesară scrisului**
- **Exersarea utilizării corecte a instrumentelor de scris**
- **Exerciții țintă pentru dezvoltarea mobilității degetelor** – exerciții de încălzire a degetelor prin recitarea de zicale, poezioare (De exemplu: Îndoind cotul, lăsând mâna moale, în timpul recitării unei zicale, executăm cu degetele mișcări circulare: „Gimnastica degetelor, rotirea încheieturilor. Gimnastica degetului mare, gimnastica degetului arătător etc.), mișcarea degetelor pe bancă

- **Exerciții de joc ce servesc dezvoltării schemei corpului** – în timpul unei zicale arătarea părților feței/corpului, apoi discuție împreună cu copilul (*De exemplu: „La ce se referă zicala?”: Pădure deasă – păr; Câmp chel – frunte; Clipitor – ochi; Răsuflător – nas; Căscător – gură*). Exersarea zicalei, repetarea multiplă, în fața oglinzii. Explicația se face în baza imaginii, copilul efectuează sarcina independent, în fața oglinzii.
- **Jocuri ajutătoare pentru dezvoltarea orientării în spațiu** – orientare în plan, în spațiu: jocuri de mișcare, executarea comenzilor (*De exemplu: „Apleacă-te!”, „Fă trei pași în față, doi în spate!”, „Stai lângă/în fața/în spatele mesei!” etc.*) exersarea prin joc a conceptelor relaționale (*de exemplu: „Pune cubul sub scaun etc.*), mișcarea corpului într-o direcție dată
- **Exerciții pentru dezvoltarea memoriei vizuale și recunoașterii consecutivității** – continuarea unui șir de imagini (*De exemplu: măr, ciupercă, pară, ... măr,..*), formarea șirurilor de imagini din memorie (*De exemplu: inițial cu imagini mai puține, cu forme și culori diferite, ulterior cu mai multe imagini, cu forme și culori similare*), înșirarea mărgelilor în baza unei ordini date etc.
- **Exersarea lateralității pe suprafața de scriere** – denumirea conștientă a unei pagini, apoi a alteia (*dreapta, stânga*), pe suprafața de scriere, schimbarea paginilor, exersarea lateralității în situații variabile (*stând în cerc, stând în rând*), în spațiu grafic variabil
- **Observarea direcției scrisului, exersarea urmării direcției** – în direcție orizontală: exersarea mișcării scrisului de la stânga la dreapta, apoi în direcție verticală: exersarea mișcării scrisului de sus în jos
- **Jocul cu plastilină, formarea imaginii** – rotunjire, întindere, aplatizare, formare, rupere, ciugulire, utilizarea foarfecei, lipire, jocuri de îmbinare, construire, realizarea de machete din cutii
- **Exersarea mișcării cu avânt, ritmice a mâinii, dinspre stânga spre dreapta** – perceperea ritmului, executarea de mișcări coordonate pe ritmul zicalelor, poeziilor
- **Schițarea elementelor de litere prin trasncriere, în forme mari, în sistem de linii cu dimensiuni variabile (min. 2-3 cm)** – copierea liberă, în spații liniate, în rețele de pătrat a formelor grafice, mărirea, micșorarea ilustrațiilor
- **Exersarea mișcării cu avânt, ritmice a mâinii, dinspre stânga spre dreapta** – exersarea direcției mișcării scrisului de la stânga la dreapta, exersarea mișcării de avânt a mâinii pe parcursul activităților de scriere
- **Exersarea formării unei imagini unitare estetice** – formarea exigenței pe parcursul activităților de scriere
- **Executarea sarcinilor de reprezentare a poeziilor prin desen** – executarea de desene corespunzătoare deznodământului poeziilor, perceptibilitatea atmosferei poeziilor prin culori corespunzătoare

ÎNDRUMAR METODOLOGIC PENTRU DISCIPLINA COMUNICĂRII LIMBII MATERNE MAGHIARE PENTRU CLASA I

Principiile de bază ale disciplinei limbii materne:

- Joaca
- Concentrarea pe impresii
- Îmboldul vorbirii
- Complexitate
- Continuitate
- Viziune
- Pornirea de simplitate
- Practica
- Integrarea (între și în interiorul domeniilor de cultură)

I. Dezvoltarea comunicării

Atribuțiile dezvoltării vorbirii:

1. Învățarea pronunției – dezvoltarea componentelor acustice ale vorbirii
2. Dezvoltarea vorbirii la nivelul lexemelor și propozițiilor:
  - îmbogățirea vocabularului și activarea vocabularului existent, în situații comunicative
  - formarea de propoziții corespunzătoare standardului

- fundamentarea vorbirii ce se aliniază la regulile comunicaționale (ce, unde, când, cui, de ce, cum spunem)
3. Dezvoltarea vorbirii la nivelul textului:
- vorbirea reproductivă (repetarea),
  - vorbirea productivă/creatoare (de ex cu jocuri de rol)

II. Predarea literelor și dezvoltarea abilităților de citire

Pe parcursul învățării citirii se disting trei etape generale

- etapa pregătitoare (dezvoltarea auzirii fonemelor)
- învățarea sistemului de simboluri (recunoașterea sunetelor și învățarea literelor)
- deprinderea citirii și dezvoltarea abilității: analizarea textului, înțelegerea textului, citirea cu voce tare

1. Pașii învățării sunet-literă

a.) Convorbirea

b.) *Exerciții de recunoaștere a sunetelor:*

- analiza: propoziție – cuvânt – sunet
- rostirea: cadrul didactic apoi elevul
- exerciții de recunoaștere a sunetelor (la începutul cuvântului, la sfârșitul cuvântului, în interiorul cuvântului)
- îmbinarea sunetelor
- articularea independentă a sunetelor și fonemelor

c.) *Exerciții de învățare a literelor:*

- asocierea sunet – literă
- vizualizarea formei literelor de tipar și explicația atașată
- recunoașterea literei noi (analiză)
- recunoașterea, rostirea literei
- legarea literelor, citirea cu voce tare

Citirea poate fi cu voce tare sau în gang, dar în clasa I trebuie pus accentual preponderant pe citirea cu voce tare, îmbinat cu exerciții de pronunțare corectă. Citirea cu voce tare poate fi individuală, în pereche sau în cor.

Este permisă exersarea doar a textelor înțelese! Înainte de citire trebuie clarificat conținutul, înțelesul cuvintelor, propozițiilor, textului.

2. Însușirea scrierii literelor și formarea deprinderii de scriere

Învățarea scrierii este paralelă cu învățarea citirii.

Pașii învățării scrierii:

- deducerea din litera de tipar a literei scrise de mână
- analiza formei literei scrise de mână
- prezentarea formării literei scrise de mână și observarea mișcării scrierii
- școlarii scriu în aer litera de mână, mai întâi mare, apoi treptat, la dimensiuni mai mici
- școlarii desenează literele pe hârtie
- le transcriu în sistemul liniat
- le leagă de alte litere
- copierea cuvintelor, propozițiilor în sistemul liniat
- scrierea după dictare
- scrierea independentă
- scrierea din memorie

ÎNDRUMAR METODOLOGIC PENTRU DISCIPLINA COMUNICĂRII LIMBII MATERNE MAGHIARE PENTRU CLASA A II-A

1. Dezvoltarea comunicării

Unitatea de bază a comunicării este textul. Începând cu clasa a II-a educarea comunicățională reiese din predarea-învățarea formării textului oral și scris.

Formarea textului oral

Copii care încep școala sunt capabili să formeze propoziții și texte gramatical corecte. Însă sunt încă neexperimentați în vorbirea valabilă în societate, nu sunt capabili să valorifice corespunzător regulile comunicaționale ale vorbirii.

Intervenția în **vorbirea spontană** (conversare, contactul zilnic în cadru colectiv) se realizează cu jocuri de rol (cu alte cuvinte cu jocuri mimetice sau dramatice).

În vederea dezvoltării **vorbirii contextuale** aplicăm două forme ale formării textului:

- a) – vorbirea **reproductivă** (repetare);
- b) – vorbirea **productivă** sau de creare.

a.) **Vorbirea reproductivă** reprezintă repetarea textului auzit de la alții sau citit.

Cu ea putem rezolva două exerciții:

- putem exersa ca șablon forma lingvistică a textului,
- putem exersa prin reproducere rolurile comunicaționale ale vorbirii.

Repetarea poate fi:

- **repetarea cuvânt cu cuvânt**
- **repetarea în funcție de esență**

Repetarea cuvânt cu cuvânt cuprinde:

- recitarea de poezie și proză

- repetarea schemelor uzuale de vorbire. (De ex. solicitarea de ajutor, mulțumirea acestuia, cererea iertării, urări de bine etc.)

De **repetarea cuvânt cu cuvânt** au nevoie în special acei copii, care folosesc doar coduri limitate, respective nu știu să schimbe codurile.

Din punct de vedere al conținutului textului, **repetarea în funcție de esență** poate fi considerată vorbire derutant productivă, deoarece și în rezolvările lingvistice există întotdeauna momente independente, de creare.

Este important, ca prin motivare corespunzătoare, cadrul didactic să accentueze treptat cheful de vorbire al copiilor, și să nu îi pună doar în fața unor sarcini fără rezolvare sau cu eșec, deoarece astfel se poate forma inhibarea vorbirii.

Procedurile principale ale reproducerii **pentru exersarea șabloanelor lingvistice**:

- **Redarea poveștilor sau părților de poveste** ca exersare a stilului de povestitor. În clasele I și II, pentru această sarcină, copiii folosesc cu plăcere marionete. Deci, putem rezolva redarea poveștilor și prin jucarea lor de către elevi, utilizând marionete. De altfel, astfel trebuie să urmărim unul dintre șabloanele lingvistice specifice funcției metalimbajului.
- Putem cunoaște și **referatele colegilor, redarea conținutului, istorioarele alcătuite în baza imaginilor, jocurile de rol.**
- Elevii se oferă cu chef și cu plăcere pentru **rolul de prezentator radio sau TV**. Putem astfel aplica șabloanele lingvistice observate în facerea cunoscută a conținutului emisiunii, în conferarea emisiunii.
- Cel mai adesea **reproducem în baza textelor citite (cu coduri prelucrate)**.

Formarea textului scris

În literatura maghiară de specialitate, scrierea este utilizată în două tipuri de înțeles: într-unul scrierea apare ca tehnică – însușirea sistemului de simboluri și funcția grafomotorie –, în celălalt, ca activitate, drept instrument de formare a textului. La fundamentarea capacității de exprimare în scris, participă toate domeniile de predare a limbii materne, cu ajutorul cărora elevii pot experimenta faptul că scrisul servește și la fixarea gândurilor noastre.

Scrisul, ca instrument de formare a textului, reprezintă o activitate de scriere, în care elevul crează un anumit gen de text despre o temă aleasă de el sau impusă.

Pentru predarea limbii materne la clasele primare, dezvoltarea utilizării orale și în scris a limbii, este totodată și sarcina sa, iar formularea clară, inteligibilă a deznodământului reprezintă unul dintre scopuri. În timp ce vorbitorul este ajutat și de instrumente non-lingvistice (gesturi, privire...), scriitorul este lăsat total la latitudinea sa.

Altele sunt cerințele față de vorbirea scrisă. Aceasta trebuie să fie logic compactă, gândită și conștientă. Este semnificativ o activitate mai grea decât vorbirea orală.

Motivele greutăților:

- dorește de la copii o mai mare abstractizare, deoarece nu există legătura directă cu persoana a doua.
- *trebuie să creeze singuri situația și să o ordoneze în gânduri.*
- *copiii trebuie să treacă de la vorbirea internă înțeleasă doar de ei, la vorbirea scrisă înțeleasă și de alții.*
- *însă vorbirea vie și scrisă se află în strânsă legătură una cu cealaltă, deoarece tipul vorbirii vii determină ulterior vorbirea scrisă.*

Legătura formării textului în scris cu celelalte domenii parțiale ale limbii materne:

1.) Citire, înțelegerea textului:

- Materialul de cunoaștere al lecturilor, materialul lecturilor asigură cunoașterea la obiect și tematica necesară formării textului scris.
- Dă posibilitatea pentru exersarea analizei textului.
- Oferă un șablon pentru exprimarea gândurilor, pentru redactarea deznodământului.
- Oferă ocazia observării ordinii cronologice a evenimentelor
- Nivelul **formării textului în scris** a redactării textului, reacționează pe nivelul analizei textului efectuată de-a lungul orelor de citire.

2.) Corectitudinea lingvistică:

- Recunoașterea ordinii cuvintelor în cadrul propoziției
- Separarea cuvintelor care apar în propoziție
- Deosebirea cuvintelor de bază și a cuvintelor derivate
- Corectarea greșelilor de vorbire necorespunzătoare standardului

3.) Scriere, scrierea corectă:

- Utilizarea scrierii la nivel de instrument face posibilă scrierea compunerilor, notarea gândurilor.

Sarcinile predării formării textului în scris:

- Trebuie să ofere cunoștințe (cunoștințe de formare, de redactare a propozițiilor).
- Exersarea compunerilor scurte, redactării textelor.
- Analizarea, corectarea formulărilor totale sau parțiale, din punct de vedere al conținutului, al redactării.
- Deoarece compunerea reprezintă o activitate creatoare, sarcinile trebuie astfel efectuate, încât să nu împiedice ci să ajute elevul.

Traducerea a fost realizată de AHR Translations, revizuită și avizată de Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților din cadrul Ministerului Educației Naționale.

Director general,
Szócs Domokos

Inspector de specialitate,
Mátyás Emőke-Éva